

2. Singh J., Kerr K., Hamburger E. Media and information literacy: reinforcing human rights, countering radicalization and extremism. Paris: UNESCO, 2016.
3. Fedorov A., Levitskaya A. Media education and media criticism in the educational process in Russia // European Journal of Contemporary Education. 2017. Vol. 6, No. 1. P. 39–47.
4. Быков И. А., Медведева М. В. Медиаграмотность как часть системы информационной безопасности // Вестник Моск. обл. ун-та. Сер. История и политические науки. 2020. № 1. С. 24–32.
5. Казаков А. А. Политическая роль медийной грамотности в условиях технологической трансформации массовых коммуникаций: дис. наук; Моск. гос. ун-т. М., 2020.
6. Медиаландшафт-2020 [Электронный ресурс]. URL: <https://www.levada.ru/2020/04/28/rossijskij-medialandshaft-2020/> (дата обращения 17.06.2021).
7. Kazakov A. A. A political aspect of media literacy // International journal of media and information literacy, 2017. Vol. 2. № 2. P. 90–98.
8. Smyth R., Soboleva I. Looking beyond the economy: Pussy Riot and the Kremlin's voting coalition / Post-Soviet Affairs. 2015. Vol. 30. № 4. P. 257–275.

ВЫКАРЫСТАННЕ ПАНЯЦЦЯ КУЛЬТУРНАГА КОДА Ў СІСТЭМЕ САЦЫЯКУЛЬТУРНЫХ КАМУНІКАЦЫЙ

Л. Г. Дуктава

*Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт,
вул. Кальварыйская, 9, 220004, г. Мінск, Рэспубліка Беларусь,*

*Дзяржаўная навуковая ўстанова
«Навукова-даследчы эканамічны інстытут
Міністэрства эканомікі Рэспублікі Беларусь»,
вул. Славінскага, 1, 220086, г. Мінск, Рэспубліка Беларусь,
docent2020@yandex.ru*

Работа прысвечана вызначэнню выкарыстання культурнага кода ў сістэме сацыякультурных камунікацый ў дачыненні да духоўна-маральных, гаспадарча-эканамічных, геапалітычных і іншых асаблівасцей.

Ключавыя словы: культурны код; камунікацыя; нацыя; дзяржава.

APPLICATION OF THE CONCEPT OF CULTURAL CODE IN THE SYSTEM OF SOCIAL AND CULTURAL COMMUNICATION

L. G. Duktava

*Belarusian State University,
9, Kalvariyskaya Str., 220004, Minsk, Republic of Belarus,*

*State scientific institution
«Research economic Institute of the Ministry of Economy
of the Republic of Belarus»,*

*1, Slavinsky Str., 220086, Minsk, Republic of Belarus
Corresponding author: L. G. Duktava (docent2020@yandex.ru)*

The work is devoted to determining the use of the cultural code in the system of socio-cultural communications in relation to spiritual and moral, economic, geopolitical and other features.

Key words: cultural code; communication; nation; state.

Паняцце «культурны код» выкарыстоўваецца ў працах айчынных і замежных даследчыкаў па філасофіі, культаралогіі, лінгвістыцы, літаратуразнаўстве, сацыялогіі і інш. Даследаванню культурных кодаў у сферы эканомікі паводзін спажываў, маркетынгу, прасоўванню брэндаў на рынкі пэўных краін свету прысвечаны працы «Культурный код. Как мы живем, что покупаем и почему» К. Рапая, «“Потому что так решили мы”: поведенческая экономика Беларуси и ее раскодирование» К. Рудага і інш. Культурны код разглядаецца ва ўзаемасувязі з такімі паняццямі, як «культурная матрыца», «ментальнасць», «падсвядомае», «сэнс» і інш.

Сучаснымі даследчыкамі паняцце «культурны код» разглядаецца таксама ў дачыненні да агульнацывілізацыйных і нацыянальных норм, што надае яму статус цывілізацыйна-культурнага кода. Праблемы высвятлення цывілізацыйна-культурнага кода закранаюцца ў працах беларускіх даследчыкаў, прысвечаных сацыяльным каштоўнасцям (А. Воднева, Л. Данілаў, Д. Ротман, Л. Філінская), ментальнасці (А. Савенка, В. Кірыенка), ідэнтычнасці (І. Лашук, Л. Навуменка, В. Русецкая), сацыялогіі культуры (У. Абушэнка) і інш. Дарэчы, па пытаннях выяўлення спецыфікі культурнага кода Беларусі ў 2016 г. прадстаўнікамі Інстытута

сацыялогіі НАН Беларусі было праведзена сацыялагічнае даследаванне на прадмет вызначэння асноўных каштоўнасцей беларусаў, вынікі якога выкладзены ў манаграфіі «Белорусское общество в контексте цивилизованно-культурного кода: социологическое измерение» [1].

У тэорыі камунікацыі пры разглядзе мадэляў камунікацыі код выступае ключавым элементам, служыць для перадачы інфармацыі ад адрасанта да адрасата, пры гэтым важнымі складнікамі выступаюць працэсы кадзіравання і раскадзіравання паведамлення. Між тым каналамі інфармацыі могуць выступаць творы прыгожага пісьменства і выяўленчага мастацтва, медыятэксты, фільмы і інш.

У цэлым культурны код разглядаецца на трох узроўнях: на ўзроўні мовы, у ракурсе нацыянальнага светабачання (нацыянальны культурны код), у межах сяміятычнай канцэпцыі культуры. Замежныя даследчыкі А. Хазбулатаў і М. Султанавы прапанавалі разглядаць культурны код як складнік з сямі кампанентаў: спадчына, традыцыі, звычаі, мова, сям'я, гаспадарчыя сістэмы (жыццёвы ўклад), святы. Што тычыцца сістэмы кодаў, уласцівых традыцыйнай культуры, якія выкарыстоўваюць беларускія даследчыкі, вылучаюць наступныя коды: персанажны, касмаганічны, ландшафтава-храналагічны, каляндарна-храналагічны, астранамічны, метэаралагічны, антрапамарфалагічны, жывёльны, раслінны, рэчыва-элементарны, рэчыва-знадбенева, гастронамічны, лікавы, аперацыйны, атрыбутыўны [2, с. 9].

Вызначэнне культурных кодаў дапамагае акрэсліць спецыфіку нацыянальнага ладу жыцця і гістарычную свядомасць, маральна-этычныя каштоўнасці і адлюстраванне духоўнага свету і самаўсведамленне нацыі. Мэтазгодна адзначыць, што паняцце «культурны код» успрымаецца як ядро дзяржаўнай культурнай палітыкі, таму атыўна выкарыстоўваецца ў дзяржаўных стратэгічных планавых дакументах (напрыклад, «Казахстан-2050»). У «Стратэгіі дзяржаўнай нацыянальнай палітыкі Расійскай Федэрацыі да 2025 года» адзначана: «11.1. Агульнарасійская грамадзянская ідэнтычнасць заснавана на захаванні рускай культурнай дамінанты, якая ўласцівая ўсім народам, што насяляюць Расійскую Федэрацыю. Сучаснае расійскае грамадства аб'ядноўвае адзіны культурны (цывілізацый) код, які заснаваны на захаванні і развіцці рускай культуры і мовы, гістарычнай і культурнай спадчыны ўсіх народаў Расійскай Федэрацыі і ў якіх занатаваны такія асноўныя агульначалавечыя прынцыпы, як павага да самабытных традыцый народаў, што насяляюць Расійскую Федэрацыю, і інтэграванне іх лепшых дасягненняў у адзіную расійскую культуру» [3].

Такім чынам, пры разглядзе культурнага кода ў сістэме сацыя-культурных камунікацый гэтае паняцце можа выкарыстоўвацца ў дачыненні да духоўна-маральных, сямейна-бытавых, прыродна-геаграфічных, гаспадарча-эканамічных, геапалітычных асаблівасцей.

Бібліяграфічныя спасылкі

1. Белорусское общество в контексте цивилизационно-культурного кода: социологическое измерение / И. В. Котляров [и др.]; редкол.: И. В. Котляров (гл. ред. [и др.]). Минск: Беларус. навука, 2017. 382 с.
2. Беларуская міфалогія : энцыкл. слоўнік / С. Санько [і інш.]; склад. І. Клімковіч. Мінск: Беларусь, 2006. 599 с.
3. О стратегии государственной национальной политики Российской Федерации на период до 2025 года: указ президента Российской Федерации № 703 от 06.12.2021 [Электронный ресурс]. URL: <https://docs.cntd.ru/document/902387360> (дата обращения: 01.09.202).

ВКЛАД СТРАТЕГИЧЕСКОЙ КОММУНИКАЦИИ В ФОРМИРОВАНИЕ И ПРОДВИЖЕНИЕ ТЕРРИТОРИИ

Е. М. Еловая

*Белорусский государственный университет,
ул. Кальварийская, 9, 220004, г. Минск, Республика Беларусь,
zheneva@list.ru*

Рассмотрены основные вопросы, связанные с формированием коммуникации территории. Показано, что высоким потенциалом для формирования и продвижения территории обладает стратегическая коммуникация. Применение стратегической коммуникации актуально для повышения ценности территорий в различных масштабах, от зарождения идеи позиционирования территории почти с нуля до стратегий национального брендинга, от постановки целей до создания известности или развития чувства принадлежности местных сообществ к территории, в частности, путем использования хорошо зарекомендовавших себя в зарубежной практике коммуникационных технологий, таких, как сторителлинг и партисипативная коммуникация.

Ключевые слова: коммуникация; территория; стратегическая коммуникация; брендинг; партисипативная коммуникация; стейкхолдеры.